

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

den offentlige Examen

ved

Arendals offentlige Skole for den høiere
Almendannelse

1874.

Skoleefterretninger af Rektor.

Arendal.

Arendals Bogtrykkeri.

1874.

Indbydelsesskrift

til

den offentlige Examen

ved

Arendals offentlige Skole for den høiere

Almendannelse

1873.

~~~~~  
*Skolefterretninger af Rektor.*

~~~~~  
Arendal.

T. D. Hjorthøys Bogtrykkeri.

1873.

Skoleefterretninger.

I. Disciplene. Deres Fordeling og Antal. Legater. Skolepenge.

Ved Udgangen af forrige Skoleaar hævedes 1ste Latin- og Realklasse, og i dette har kun 2den Latin-klasse efter den tidligere Ordning været i Virksomhed; men 5te Middelskoleklasse er bleven oprettet.

I 4de Kvartal af Skoleaaret 1871—72 havde

Skolen	99	Disc.
Ved Kvartalets Ende udgik	<u>4</u>	„
altsaa igjen	95	Disc.,
hvoraf 27, der fra Forberedelsesklassen gik over til 1ste Middelskoleklasse. Desuden optoges:		
i 4de Middelskoleklasse	1	
i 2den Do.	<u>2</u>	3 „
Skoleaaret begyndte altsaa med	98	Disc.
I Løbet af 1ste Kvartal (3die Kv. 1872) udgik	<u>2</u>	„
	96	Disc.
I 2det Kvartal (4de Kvartal 1872) optoges .	<u>1</u>	„
altsaa i 2det Kvartal	97	Disc.
I Løbet af 2det Kvartal udgik	<u>5</u>	„
	92	Disc.

I 3die Kvartal (1ste Kv. 1873) optoges	2	„
altsaa i 3die Kvartal	94	Disc.
I Løbet af 3die Kvartal udgik	7	„
	87	Disc.
I 4de Kvartal (2det Kv. 1873) gjenoptaget	1	„
altsaa i 4de Kvartal	88	Disc.

I indeværende Aars 4 Kvartaler har Discipelantallet i de forskjellige Klasser været saaledes fordelt:

Klasse.	Juli Sept. 1872.	Okt. Dec. 1872.	Jan. Marts 1873.	Apr. Juni 1873.
2den Latinkl. b	2	2	2	2
2den Realkl. b	„	„	„	„
2den Latinkl. a	1	1	1	1
2den Realkl. a	„	„	„	„
V ¹⁾ Latinlinie	4	4	4	3
V Engelsklinie	5	5	5	3
IV Latinlinie	„	„	„	„
IV Engelsklinie	17	17	14	13
3die Middelsk. (III)	24	23	22	21
2den Do. (II)	18	18	19	18
1ste Do. (I)	27	27	27	27
	98	97	94	88

I de forskjellige Klasser har i dette Skoleaar været følgende Disciple:

2den Latin- og Realklasse (toaarig):

Latinklasse b. (Ældste Afdeling): 1. Thorvald Arvesen. 2. Salve Salvesen.

Realklasse b. (Ældste Afdeling): Ingen.

Latinklasse a. (Yngste Afdeling): 3. Constantin Herlofson.

Realklasse a. (Yngste Afdeling): Ingen.

²⁾ V 5te Middelskoleklasse.

5te Middelskoleklasse (V. etaarig):

Latinlinien: 1. Honoratus Bonnevie. 2. Johannes Omholt. 3. Hans Omholt. 4. Thomas Brønlund.

Reallinien: 5. Anders Juell. 6. Gunerius Opdahl. 7. Gutorm Aabel. 8. Albert Vedeler. 9. Johan Ecktell.

Af disse udmeldtes til Enden af 3die Kvartal No. 1, 5, 9.

4de Middelskoleklasse (IV. etaarig):

Latinlinien: Ingen.

Engelsklinien: 1. Jens Hansen. 2. Frederik Blich. 3. Carl Brønlund. 4. Georg Larsen. 5. Hans Frøstrup. 6. Nils Lunøe. 7. Heinrich Seehusen. 8. Carl Fredrik- sen. 9. Thor Tellefsen. 10. Bertel Bertelsen. 11. Erik Eriksen. 12. Christoffer Dahl. 13. Nils Christensen. 14. Emil Femerling. 15. Elovius Juell. 16. Nils Svenningsen. 17. Robert Jæger. 18 (Indkommen i 2det Kvartal). Bertrand Jakobsen. 19 (Indkommen i 3die Kv.) Vilhelm Salvesen.

Af disse udmeldtes til Enden af 1ste Kvartal No. 14, af 2det Kv. No. 4, 8, 9, af 3die Kv. No. 1, 13.

3die Middelskoleklasse (III. etaarig):

1. Ludvig Wagle. 2. Anders Løversen. 3. Ole Grønqvist. 4. Oscar Norgaard. 5. Christian Juell. 6. Sigfried Ecktell. 7. Conrad Larsen. 8. Peter Falk. 9. Louis Lorange. 10. Albert Ashjørnsen. 11. Morten Lund. 12. Anton Olsen. 13. Iver Svenningsen. 14. Hans Ugland. 15. Georg Bertelsen. 16. Johan Jensen. 17. Ole Rue- næss. 18. Hans Hansen. 19. Morten Sørensen. 20. Christian Halvorsen. 21. Thorvald Sørensen. 22. Julius Clausen. 23. Peder Nilsen. 24. Mads H. Smith.

Af disse udmeldtes til Enden af 1ste Kvartal No. 2, af 2det Kv. No. 1, af 3die Kv. No. 20.

2den Middelskoleklasse (II. etaarig):

1. Nils Aalholm. 2. Albert Hoel. 3. Christen Arøe.
4. Christian Madsen. 5. Ole Olsen. 6. Halfdan Stang.
7. Arne Arnesen. 8. Ludvig Olsen. 9. Hans Lassen.
10. Charles Nilsen. 11. Thorvald Clausen. 12. Nils Falch.
13. Even Hansen. 14. Nicolai Nilsen. 15. Søren Juell.
16. Jens Jensen. 17. Hans Mikkelsen. 18. Albert Olsen.
- 19 (Indkommen i 3die Kvartal). Alfred Berglund.

Af disse udmeldtes til Enden af 3die Kvartal No. 1.

Iste Middelskoleklasse (I. etarig):

1. Oscar Jæger. 2. Hans Schrøder. 3. Alfred Olsen.
4. Dinvald Gjeruldsen. 5. William Stang. 6. Alexander Andersen.
7. Nils Nilsen. 8. Nils Larsen. 9. Axel Hansen.
10. Carsten Boe. 11. Eilert Ugland. 12. Gabriel Steffens.
13. Nicolai Kløcker. 14. Oscar Kløcker.
15. Hjalmar Svanberg. 16. Jon Larsen. 17. Pentz Smith.
18. Thomas Braarvig. 19. Wittus Fürst. 20. Hans Nilsen.
21. Ditlef Madsen. 22. Anton Ommundsen. 23. Henrik Sunne.
24. Andreas Blichfeldt. 25. Fredrik Asbjørnsen.
26. Ole Lunøe. 27. Christian Reuter.

Af de 101, som i dette Skoleaar have været Disciple, vare 22 udenbyes (altsaa omtrent 0.22, 0.78 %).

Med Hensyn til Forældrenes Stilling kan man omtrent angive:

Sønner af Skibsrhedere og Sømænd	38.
— „ Handelsmænd	20.
— „ Embeds- og Bestillingsmænd	23.
— „ Haandværkere	13.
— „ Forældre i andre Stillinger	7.

101.

Legatet for unge Studerende fra Arendals By er i dette Skoleaar af Departementet tildelt studerende Disciple Salve Salvesen med Beløb 54 Spd. 84 Sk. Af P. Thomassens og Hustrues Legat have efternævnte Disciple nydt godt: Anton Olsen, Nils Christensen, Sigfried Eck-tell, Johan Jensen, Peter Falk.

For næste Skoleaar ere Skolepengene af Kommune og Stat ansatte saaledes :

1ste Middelskoleklasse	12 Spd.
2den, 3die Do.	16 —
4de, 5te, 6te Do.	24 —,

hvorhos Moderation for Brødre i alle Klasser beregnes som hidtil, men Lys- og Brændepenge ere faldne bort. Indskrivningspenge for Optagelse i hvilkenensomhelst Klasse er ansat til 2 Spd.

II. Lærerne og Lærefagenes Fordeling.

Istedetfor Kordegn Wittrup, der hele Aaret ved Sygdom har været hindret i at fungere, har Stud. Damm vikarieret.

Lærefagene have været saaledes fordelte :

Rektor: Latin 2den Latinklasse 9 Timer, Græsk 2den Latinklasse a 5 Timer, Geografi 2den Latinklasse 1 Time, V 1 Time, tilsammen 16 Timer.

Overlærer Salvesen: Matematik 2den Latinklasse 4 Timer, matematiske Fag V. 6 Timer, IV. 6 Timer, III. 2 Timer, Naturkundskab V. 3 Timer, IV. 2 Timer, tilsammen 23 Timer.

Adjunkt Aalholm: Fransk 2den Latinklasse 2 Timer, V. 3 Timer, Tydsk 2den Latinklasse 2 Timer, V. 3

- Timer, IV. 3 Timer, Modersmaal V. 3 Timer, IV. 4 Timer, Skrivning II. 3 Timer, tilsammen 23 Timer.
- Adjunkt Jensen: Norsk 2den Latinklasse 2 Timer, Græsk 2den Latinklasse b 5 Timer, Historie 2den Latinklasse 3 Timer, V. 2 Timer, IV. 3 Timer, Latin V. 7 Timer, Naturkundskab III. 2 Timer, tilsammen 24 Timer.
- Kordegns Wittrup: Engelsk V. 6 Timer, IV. 6 Timer, Historie III. 3 Timer, Tegning V. 1 Time, IV 1 Time, III. 1 Time, II. 2 Timer, Skrivning III. 2 Timer, tilsammen 22 Timer.
- Klasselærer Elligers: Religion 2den Latinklasse 2 Timer, V. 2 Timer, IV. 2 Timer, III. 3 Timer, II. 3 Timer, Modersmaal III. 5 Timer, Tydsk III. 5 Timer, Geografi III. 3 Timer, tilsammen 25 Timer.
- Klasselærer Johnsen: Geografi IV. 3 Timer, II. 3 Timer, Modersmaal II. 5 Timer, Tydsk II. 5 Timer, Historie II. 3 Timer, Naturkundskab II. 2 Timer, matematiske Fag II. 4 Timer, tilsammen 25 Timer.
- Klasselærer Abelsæd: Alle Fag i I. tilsammen 28 Timer.
- Dispachør Brønlund: Engelsk 2den Latinklasse b 2 Timer, Matematiske Fag III 4 Timer, tilsammen 6 Timer.
- Undervisningen i Sang har Klasselærer Abelsæd overtaget med 4 Timer ugentlig, i Gymnastik Klasselærer Johnsen med 6 Timer ugentlig. Til Gymnastik og militære Øvelser anvendtes 20de til 24de samt 28de Aug.
- Den daglige Inspektion før og under Skoletiden er fordelt mellem Lærerne.
- Klasseforstandere ere for 2den Latinklasse: Adjunkt Aalholm, for V: Adjunkt Jensen, for IV: Overlærer Salvesen, for III: Klasselærer Elligers, for II: Klasselærer Johnsen, for I: Klasselærer Abelsæd.
-

III. Skolens Virksomhed.

A. Undervisningen:

De ugentlige Undervisningstimer have i Skoleaaret været saaledes fordelte paa de forskjellige Fag:

Indtrædelses- alder.	I. 9 Aar.	II. 10 Aar.	III. 11 Aar.	IV. 12 Aar.	V. 13 Aar.	2 L. 14 Aar. (toaarig)
Norsk	11 ¹⁾ 6	5	5	4	3	2
Tydske	5	5	5	3	3	2
Fransk					3	2
Engelsk				6	6 ²⁾	2 b
Latin					7	9
Græsk						5 a 5 b
Religion	3	3	3	2	2	2
Historie	3	3	3	3	2	3
Geografi	3	3	3	3	1	1
Naturhistorie . .		2	2	2	3	
Mathematik . . .			2	2	3	4
Regning	4	4	4	4	3	
Skrivning	4	3	2			
Tegning		2	1	1	1	
Sum	28	30	30	30	30	30(32)

¹⁾ 11 ugentlige Timer i første Halvaar til Norsk; i andet Halvaar 6 Timer til Norsk, 5 til Tydske.

Betegnelserne angive: I. II III. IV. V. 1ste, 2den, 3die, 4de, 5te Middelskoleklasse, L. Latinklasse, b. ældste, a. yngste Afdeling.

²⁾ Medens i V Latinlinien har 7 Timer Latin, har Engelsklinien 6 Timer Engelsk og 1 Time Tegning.

B. Opgave over hvad der i Skoleaaret er gennemgaaet i de forskjellige Klasser:

1ste Middelskoleklasse:

Religien: Af Vogts mindste Bibelhistorie er læst fra Begyndelsen til „Moses“, fra det nye Testamente til „Jesu Lignelser“ og fra „Jesu Mirakler“ til „Kornelius.“ Af Katekismus de 5 Parter uden Luthers Forklaring. Til den for Katekismus bestemte Time have Disciplene tillige lært udenad 8 Salmer af Landstads Salmebog.

Mødersmaal: Af Eriksens og Paulsens norske Læsebog anden Del er læst første Afdeling (160 Sider). Disciplene have været øvede i at gjengive det Læste. 18 Digte og 4 prosaiske Smaastykker ere lærte udenad og fremsagte. Læreren har mundtlig gennemgaaet Hovedtaledelene og den enkelte Sætnings Dele, samt deri stadig indøvet Disciplene. I det andet Halvaar har man gennemgaaet Formlæren i Forbindelse med Tydsk. De skriftlige Øvelser have bestaaet i Afskrift, Diktat og Gjengivelse af udenadlærte Stykker.

Tydsk (i andet Halvaar). Disciplene have læst 10 Sider af Exempelsamlingen i Aalholms tydske Læsebog og ere blevne øvede i Analyse og Retrovertering. Af Grammatik er mundtlig gennemgaaet og indøvet Artiklerne og Substantivernes Deklination, Hjelpesverbernes og de svage Verbers Bøining i de enkelte Tider samt de personlige Pronomer. En Time ugentlig er i Regelen anvendt til Afskrift eller til skriftlig Overøttelse fra Norsk til Tydsk af forhen læste Stykker.

Historie. Efter Nissens Verdenshistorie som Læsebog er gennemgaaet fra „Jnderne“ til „Hellenerne“, af

S. Petersens Norges Historie have Disciplene læst fra Harald Haarfager til Haakon den 5te Magnusson (74 Sider); Lærebøgerne have været benyttede som Læse- og Lærebøger.

Geografi. Siewers Grundtræk af Jordbeskrivelsen er gennemgaaet fra Begyndelsen til Asien.

Mathematiske Fag. De fire Regningsarter i ubenævnte og benævnte hele Tal ere gennemgaaede. Til Indøvelse af Regning med benævnte Tal og til Hovedregning har man benyttet Eckhoffs praktiske Regnebog, 2det Hefte. Den lille Multiplikationstabel og Tabel over Mynt, Maal og Vægt er bleven indøvet.

Skrivning. Efter Lærerens Opskrift paa Vægtavlen have Disciplene overensstemmende med den Wahlske Methode skrevet Bogstaver, Ord og Sætninger med latinsk Skrift.

2den Middelskoleklasse.

Religion. Af Vogts Bibelhistorie for Børgere- og høiere Almueskoler have Disciplene gennemgaaet fra Begyndelsen til § 65 („Saul forfølger David“) samt derhos Katekismens fem Parter med Luthers Forklaring. I Aarets Løb er lært udenad 11 Salmer af Landstads Salmebog.

Modersmaal. Af Eriksens og Paulsens norske Læsebog anden Del er gennemgaaet anden Afdeling (160 Sider). 11 Digte og 3 prosaiske Smaastykker er lærte udenad, hvorhos Disciplene have været øvede i mundtlig Gjenfortælling, af hvad de have læst. Løkkens mindre norske Grammatik er fuldstændig gennemgaaet, Taledele og de vigtigste Sætningsforbindelser indøvede samt Formlæren fornemlig i Forbindelse med den tyske.

De skriftlige Øvelser have hovedsagelig bestaaet i Diktat hvorved Reglerne for Orthografi og Interpunktion ere blevne indøvede.

Tydsck. Af Aalholms tydske Læsebogs 4de Udgave er gennemgaaet: Læsestykker No. 1 til 30 samt dernæst Side 29 til 54, 56 til 66, 73 til 78, 91 til 98, 130 til 136; af Stykker, som ikke ere læste i 1ste Klasse, ere omtrent 60 Sider gennemgaaede. Enkelte Ord og Sætninger ere blevne retroverterede. Af Løkkes mindre tydske Grammatik er gennemgaaet Deklinationerne og den svage Konjugation, Pronomerne og Præpositionerne, hvorhos de vigtigste Kjønsregler ere blevne indøvede og ligeledes de under Læsningen forekommende stærke Verber. Af Aalholms „Materialier“ ere lette Sætninger mundtlig og skriftlig oversatte paa Tydsck (Stykke 1 til 9 inkl.)

Historie. Af S. Petersens Norges Historie er gennemgaaet fra Haakon den 5te Magnussøn til Enden, samt mundtlig en kort Oversigt over Gudelæren og Sagnhistorien.

Geografi. Siewers Grundtræk af Jordbeskrivelsen er fuldstændig gennemgaaet.

Naturkundskab. Af Siebkes „Omrids af Dyrerigets og Planterigets Naturhistorie“ er gennemgaaet fra Begyndelsen til Leddyrene, Side 90.

Mathematiske Fag. Efter Eckhoffs Regnebog 3die Hefte er Brøk og Reguladetri saavel ved Tavle- som Hovedregning indøvede; lette Opgaver af den enkelte Reguladetri ved Reduktion til Enheden ere blevne udregnede.

Tegning. Disciplene ere blevne øvede i Elementerne af Frihaandstegning, hvortil Hetschs Fortegninger have været benyttede.

Skrivning. Efter Opskrift paa Vægtavlen have Disciplene skrevet Ord og Sætninger med latinsk Skrift.

3die Middelskoleklasse.

Religion. Af Vogts Bibelhistorie for Borger- og høiere Almueskoler er gennemgaaet fra § 65 til § 119 („Saul forfølger David“ til „Jesu Parabler“). Katekismus med Luthers Forklaring er læst ud og repeteret; i Forbindelse dermed er læst endel Skriftsteder udenad. Efter Landstads Salmebog have Disciplene lært udenad 17 Salmer.

Modersmaal. Af Eriksen og Paulsens norske Læsebog anden Del er gennemgaaet hovedsagelig den sidste Trediepart. Disciplene have været øvede i en mere fri og sammenhængende Gjengivelse af passende Stykker. 7 Digte og 2 prosaiske Stykker ere lærte udenad af ovennævnte Læsebog. Løkkes lille norske Grammatik er fuldstændig gennemgaaet og Sætningslæren indøvet. De skriftlige Øvelser have bestaaet i Diktat, hvorved Interpunktionen er bleven indøvet, i Gjenfortælling og Gjengivelse af selvvalgte Stykker.

Tydske. Af Aalholms tydske Læsebog er gennemgaaet No. 18 til 35 inkl. samt 32 Sider lettere sammenhængende Stykker, af Løkkes mindre tydske Grammatik det Væsentligste fra § 15 til § 90, hvorved Formlæren i Sammenhæng og derunder Verbernes Sammensætning er læst og indøvet. Enkelte Afsnit af Læsebogen ere bleve mundtlig retroverterede. Ugentlig en let Stil, indøvet og gennemgaaet paa Skolen, men skreven i Hjemmet.

Historie. Af Nissens Verdenshistorie er gennemgaaet fra Begyndelsen til Middelalderen.

Geografi. Af Siewers Geografi er gennemgaaet fra Side 59 („Europa“) til Side 125 (De thüringske Stater“).

Naturkundskab. Af Lützens „Begyndelsesgrunde af Dyrerigets Naturhistorie“ (Zoologi No. 2) er gennemgaaet fra Fiskene til Edderkopperne. Dietrichsons Botanik læst til Beskrivelsen af de vigtigste Planter.

Mathematiske Fag. Efter Eckhoffs Regnebog er Læren om Decimalbrøk gennemgaaet i Forbindelse med Repetition af almindelig Brøk, dernæst enkelt og sammensat Reguladetri med direkte og indirekte Forhold. Indsættelse af Talværdier i Bogstavudtryk. Disciplene have i Decimalbrøk og Reguladetri gennemgaaet et stort Antal Exempler, deriblandt mange af Renteregning. Efter mundtlige Foredrag af geometriske Konstruktioner ere rette Linier, Vinkler, Cirkler, Triangler, parallelle Linier og Firkanter konstruerede.

Tegning. Disciplene ere efter Fortegninger blevne øvede i Tegning af enkelte Gjenstande og Landskaber.

Skrivning. Efter Opskrift paa Vægtavlen have Disciplene skrevet Ord og Sætninger med latinsk Skrift.

4de Middelskoleklasse.

Religion. Af Vogts Bibelhistorie for Borger- og høiere Almueskoler er gennemgaaet fra § 125 („Den ubarmhertige Medtjener“) til § 163 („Cornelius. Peters Syn“). Af Pontoppidans Forklaring fra Begyndelsen til Spørgsmaal 202. I Forbindelse med Religionsundervisningen har været sat Læsning af Bibelen, og under den bibelhistoriske er medtaget det Nødvendige af den bibelske Geografi.

Modersmaal. Eriksens og Paulsens norske Læsebog tredje Del er benyttet til Læseøvelser og Analyse. En Gang ugentlig have Disciplene i Regelen været øvede i Foredrag af udenadlærte Digte. Løkkes mindre norske Grammatik er lært og repeteret. Til skriftlige Opgaver har man valgt Fortællinger, Beskrivelser og simple Be-grebsudviklinger.

Tydsck. Af Aalholms tydske Læsebog er gennem-gaaet 64 Sider, dels prosaiske Stykker, dels Smaadigte. Af Løkkes mindre tyske Grammatik er Formlæren repe-teret; det Vigtigste af Kasuslæren er gennemgaaet. Disciplene have ugentlig havt en Stil.

Latin. Ingen Discipel paa Latinlinien.

Engelsk. Af „Wittrups engelske Læsebog for Be-gyndere“ er gennemgaaet fra Begyndelsen til No. 40 med Undtagelse af No. 16, 24 til 28. Af sammes Gram-matik er Formlæren læst. Disciplene have været øvede i Diktat og Retrovertering; Exempler og lettere Stykker ere blevne oversatte til Engelsk.

Historie. Af R. T. Nissens Verdenshistorie have Disciplene læst Middelalderen, af S. Petersens Norges Historie fra Begyndelsen til Borgerkrigene.

Geografi. Af Siewers Geografi er gennemgaaet fra Sverige til Asien (Side 94 til 173).

Naturkundskab. Efter Lützens „Begyndelsesgrun-dene af Naturhistorien“ (Zoologi No. 2) har man gjen-nemgaaet fra Edderkopperne til Enden; af Dietrichsons Botanik Familierne. Plantebestemmelser ere foretagne.

Mathematiske Fag. Af Guldbergs Indledning i Arith-metik og Algebra er gennemgaaet de fire Regningsarter med Polynomer, Ligninger af 1ste Grad, samt Kvadrat-

roduddragning. Ved praktiske Øvelser er det Gjennemgaaede befæstet. Konstruktionsøvelser med dertil knyttede Udmaalinger og Beregninger ere i 1ste Halvaar blevne fortsatte fra den foregaaende Klasse, i det 2det har man efter Bonnevis Geometri gennemgaaet fra Begyndelsen til parallelle Linier.

Tegning. Disciplene ere efter Fortegninger blevne øvede i Tegning af enkelte Gjenstande og Landskaber.

5te Middelskoleklasse.

Religion. Af Vogts Bibelhistorie for Borger- og høiere Almueskoler er gennemgaaet fra § 110 („Bjergprædikenen“) til § 149 („Jesu Begravelse“), af Pontopidans Forklaring fra Spørgsmaal 191 til Spørgsm. 393. Endel af Søndagstexterne ere gennemgaaede, og i Forbindelse med Religionsundervisningen er sat Læsning af Bibelen. Under den bibelhistoriske Undervisning er medtaget det Nødvendige af den bibelske Geografi.

Modersmaal. Eriksens og Paulsens norske Læsebog 3die Del er benyttet til Deklamation og Læseøvelser og derigjennem til Læsning af længere Stykker af Forfattere, hvorhos der efter Læsebogen er meddelt Oplysning om disse. Et Digt ugentlig er lært udenad. Af Løkkes „Modersmaalets Grammatik“ er gennemgaaet fra § 1 til § 157 (Formlære og Sætningslære). Opgaverne til de skriftlige Arbejder have været: Beskrivelser, Karakteristiker, Skildringer, Begrebsudviklinger.

Tydsk. Af Løkkes „Læsestykker I.“ er gennemgaaet 75 Sider, og derved længere sammenhængende prosaiske Stykker. Af Løkkes større tyske Grammatik er gennemgaaet fra § 1 til § 164, og saaledes Formlæren repeteret. Ugentlig have Disciplene haft en mundtlig eller skriftlig Stil.

Latin. Cæsar de bello Gallico 1ste og 2den Bog, læst og repeteret. Efter Madvigs Grammatik er Formlæren og hele Kasuslæren læst og repeteret. Ugentlig 1 Stil; Øvelse i Retroversion.

Engelsk. Af Wittrups mindre engelske Læsebog er gennemgaaet No. 37 til 61 med Undtagelse af No. 47, 48, 52, 58, 59. Af sammes engelske Grammatik er Formlæren repeteret og Syntaxen læst indtil § 49 (om Præpositioner). Af Wittrups engelske Stiløvelser ere udvalgte Stykker af første Kursus skriftlig blevne oversatte til Engelsk og af andet Kursus „Katten i Støvler“. Disciplene have været øvede i Diktat. Til Øvelser i mundtligt Udtryk er benyttet „Hundrede Timer i Engelsk“ af Eibe.

Fransk. Af Aalholms Læsebog er gennemgaaet 30 Sider. Det Væsentligste af Formlæren med Undtagelse af Adverbier, Præpositioner og Konjunctioner er gennemgaaet efter Ingerslevs Grammatik. Disciplene have været øvede i Retrovertering, og i sidste Halvaar have de skriftlig en Gang ugentlig oversat lette Exempler til Fransk.

Historie. Af R. T. Nissens „Verdenshistoriens vigtigste Begivenheder“ er Middelalderen gennemgaaet.

Geografi. Af H. Siewers Geografi er gennemgaaet i den fysiske Afdeling: Asien, Afrika, Amerika og Australien, i den politiske Amerika og Australien, samt efter Siewers mindre Geografi Asien.

Naturkundskab. I to ugentlige Timer er Christies Læsebog i Fysik gennemgaaet fra Begyndelsen til § 78, i 1 Time ugentlig (valgfrit) af samme Læsebog fra § 78 til § 115.

Mathematiske Fag. Efter Guldbergs Indledning i Arithmetik og Algebra foredrøges Uddragning af Kvadratrødder, Regning med Potentser og Rodstørrelser, Logarithmer, Ligninger af første Grad med en og flere ubekjendte, Proportioner. Det Gjennemgaaede er indøvet ved Opgaver især af Exempelsamlingen til Bonnevis Arithmetik. Af Bonnevis Geometri er gjennemgaaet til 4de Bog.

Tegning. Disciplene ere efter Fortegninger blevne øvede i Tegning af enkelte Gjenstande og Landskaber.

2den Latinklasse.

Norsk. Læseøvelser efter Eriksens og Poulsens Læsebog tredje Del. Stil hver 14de Dag.

Tydsck. Af Magers Deutsches Lesebuch II er læst 60 Sider; kursorisk: Schillers Wilhelm Tell. Af Løkkes større Grammatik er gjennemgaaet fra § 174 til Enden. Stil er skrevet hveranden Uge.

Fransk. 51 Sider er gjennemgaaet af Aalholms franske Læsebog og kursorisk omtrent 20 Sider, samt af Ingerslevs Grammatik hele Syntaxen.

Engelsk. Latinklassen b har af Wittrups mindre Læsebog gjennemgaaet fra Side 10 til 82, hvoraf Disciplene have skrevet Oversættelse, af Wittrups Grammatik om Udtalen og det Vigtigste af Formlæren.

Latin. Af Forfattere er gjennemgaaet: Ovids Metamorphoses: XIII Bog. V. 398 til Enden, (Hecuba, Memnon, Anins's Døttre, Acis og Galatea, Glaucus), XIV. Bog V. 155—396 (Polyphem, Æolus og Læstrygonerne, Circe, Picus), Ciceros Cato major og Lælius, de tre sidste Bøger af Phædrus, Cæsar de bello Gallico

3die Bog. Af Madvigs Grammatik er læst det Væsentligste fra Infinitiv til Enden. Ved de skriftlige Arbejder har man jævnlig vekslet mellem Stil og Oversættelse. I Regelen have Disciplene ugentlig havt et Hjemmearbejde og et Extemporalarbejde paa Skolen.

Græsk b (Ældste Afdeling). Af Forfattere er gennemgaaet: Homers Iliade 1ste, 3die og 6te Bog, Herodot 9de Bog, læst og repeteret. Af Curtius's Grammatik er læst og repeteret hele Formlæren, hvorved den episke og joniske Dialekt er medtaget; de vigtigste syntaktiske Regler ere mundtlig meddelte.

Græsk a (yngste Afdeling). Af Curtius's Formlære det Væsentligste til § 312 læst og repeteret. Schenkl's Læsebog er benyttet til Hjælp ved den grammatikalske Undervisning. Af Xenophons Anabasis er læst og repeteret 4de Bog, Kap 1—6, hvorhos de under Læsningen forekommende uregelmæssige Verber ere medtagne.

Religion. Af Vogts større Bibelhistorie er gennemgaaet fra § 173 til 202 („Jesus i Gethsemane“, „De 4 Evangelier“ samt fra § 116 til 137) af Pontoppidans Forklaring fra Spørgsmaal 202 til Sp. 435.

Historie. Efter S. Petersens Norges Historie er gennemgaaet fra Magnus Lagabøter til Frederik den 3die og efter Daas og Petersens Lærebog den nyere Historie til „det østlige og nordlige Europa.“ Romerhistorien repeteret til Keisertiden.

Geografi. Af Daas Lærebog i Geografien er gennemgaaet fra Amerika til Britisk Nordamerika, repeteret Frankrig, Spanien, Portugal, Italien, Grækenland; Desuden læst det Vigtigste af Indledningen fra Afsnittet om Sae.

Mathematik. Dr. Brochs Lærebog i Arithmetik er gennemgaaet fra Begyndelsen til 4de Bog samt Læren om Logarithmer. Opgaver ere løste. Af Geometrien er repeteret, hvad Disciplene have læst i foregaaende Aar.

Uddrag af Skolens Regnskab for Aaret 1872.

Indtægt.

	Spd.	Sk.	Spd.	Sk.	Spd.	Sk.
1. Beholdning fra f. Aar						
i Kasse					363.	91.
2. Skolepenge	1540.	60.				
Lys og Brænde	67.	24.				
Indskrivningspenge	62.	-				
					<hr/>	1669. 84.
3. Tilskud af Staten	1550.	-				
Do. til Samlingerne	65.	-				
Do. Alderstillæg	800.	-				
					<hr/>	2415. -
4. Byens Bidrag	400.	-				
Renter af P. Thomas-						
sens og Hustrues Le-						
gat	125.	-				
Do. af Skolens Obli-						
gationer	130.	8.				
					<hr/>	655. 8.
5. Testimoniegebyr	-	-				
Decideret til Ansvar	-	10.				
					<hr/>	4739. 102.
					<hr/>	5103. 73.

Udgift.

	Spd.	Sk.	Spd.	Sk.
Lærernes Lønninger og Alderstillæg	4252.	60.		
Vikarieren	180.	100.		
Gymnastikassistent	6.	60.		
Regnskabsførerens Tilkommende .	87.	47.		
Pedellens Løn	100.	-		
			4627.	27.
Brænde	88.	27.		
Program og Bekjendtgjørelser . .	35.	88.		
Forskjellige Udgifter	48.	48.		
			172.	43.
			4799.	70;
Lægges hertil som afgivet til				
Bibliotheket	30.	-		
Beholdning i Kasse	274.	3.		
			304.	3.
faar man Balance			5103.	73.
Anm. Som Tilskud af Staten er under 3die				
Post opført			1550.	-
Men herfra gaar særskilt bevilget til				
Bibliotheket	30.	-		
Beholdning i Kasse	274.	3.		
			304.	3.
Altsaa medgaaet			1245.	117
af de af Staten bevilgede 1725 Spd. og i Behold			479.	3.
Hvis man imidlertid blot tager Hensyn til Aa-				
ret 1872, saa har Udgiften i det Hele været			4799.	70.
der er bestridt med Indtægtspost 2	1669.	84.		
af do. 3	865.	-		
do. 4	655.	8.		
			3189.	92.
Af Statens Midler altsaa medgaaet . . .			1609.	98.

Bibliotheket

Indtægt.

	Spd.	Sk.	Spd.	Sk.
Beholdning fra forrige Aar	170.	99.		
Indvundne Renter	4.	70.		
Bibliothekets Annuum	30.	-		
			<u>205.</u>	<u>49.</u>

Udgift.

Anskaffede Bøger og Indbinding	26.	84.		
Beholdning :				
a, i Sparebanken	130.	-		
b, i Kasse	48.	85.		
			<u>178.</u>	<u>85.</u>
			<u>205.</u>	<u>49.</u>

Skolens Bygning og Inventarium

Udgift for Kommunekassen:

Vandagift	10.	-		
Feiing	8.	24.		
Brandskat	22.	70.		
Grundleie	1.	24.		
Regnskabsførerens Tilkommende	3.	68.		
Reparationer og forskjellige Ud- gifter	34.	35.		
			<u>79.</u>	<u>101.</u>

**Fortegnelse over de Bøger, der skulle benyttes i næste
Skoleaar 1873--74.**

1ste Middelskoleklasse.

Vogts mindste Bibelhistorie, Katekismus, Salmebog, Eriksens og Paulsens norske Læsebog II.; S. Petersens Norges Historie, Nissens og L. Daaes Lærebog¹ i Verdenshistorien for Middelskolen; Siewers Grundtræk af Jordbeskrivelsen, Atlas; Eckhoffs praktiske Regnebog 2det Hefte. I andet Halvaar: Aalholms tydske Læsebog.

2den Middelskoleklasse.

Vogts Bibelhistorie for Borger- og høiere Almueskoler, Katekismus, Salmebog, Testamente; Eriksens og Paulsens norske Læsebog II, Løkkes mindre norske Grammatik; Aalholms tydske Læsebog og Stiløvelser, Løkkes mindre tydske Grammatik; S. Petersens Norges Historie; Siewers Grundtræk af Jordbeskrivelsen, Atlas; Siebkes Omrids af Dyrerigets og Planterigets Naturhistorie (i et Bind); Eckhoffs praktiske Regnebog 3die Hefte; Hetsch's Grundtræk i Tegnekunsten.

3die Middelskoleklasse.

Vogts Bibelhistorie for Borger- og høiere Almueskoler, Katekismus, Salmebog, Testamente; Eriksens og Paulsens norske Læsebog II., Løkkes mindre norske Grammatik; Aalholms tydske Læsebog og Stiløvelser, Løkkes mindre tydske Grammatik; R. T. Nissens Verdenshistoriens vigtigste Begivenheder; Siewers Geografi, Atlas; Siebkes Omrids af Dyrerigets og Planterigets Naturhistorie;

Eckhoffs praktiske Regnebog 4de Hefte, senere Bonne-
vies Lærebog i Arithmetik og Algebra.

4de Middelskoleklasse.

Vogts Bibelhistorie for Borger- og høiere Almue-
skoler, Pontoppidans Forklaring, Testamente; Eriksens og
Paulsens norske Læsebog 3die Del, Løkkes mindre norske
Grammatik; Aalholms tyske Læsebog, Løkkes mindre
tyske Grammatik; Wittrups engelske Læsebog for Be-
gyndere, Wittrups engelske Grammatik; R. T. Nissens
Verdenshistoriens vigtigste Begivenheder; Siewers Geo-
grafi, Atlas; Lützens Begyndelsesgrundene af Naturhisto-
rien (Zoologi No. 2), Dietrichsons Botanik; Bonne-
vies Lærebog i Arithmetik og Algebra, senere Bonne-
vies Geometri.

5te Middelskoleklasse.

Vogts Bibelhistorie for Borger- og høiere Almue-
skoler, Pontoppidans Forklaring, Salmebog, Testamente;
Eriksens og Paulsens norske Læsebog 3die Del, Løkkes
Modersmaalets Grammatik; Voss's Lærebog i Latin for Be-
gyndere, Schreiners latinske Grammatik; Wittrups engelske
Læsebog for Begyndere, Wittrups engelske Grammatik,
Wittrups engelske Stiløvelser; Løkkes tyske Læsestykker
I., Løkkes større tyske Grammatik; Aalholms franske
Læsebog, Ingerslevs franske Grammatik; R. T. Nissens
Verdenshistoriens vigtigste Begivenheder; Siewers Geo-
grafi, Atlas; Lützens Begyndelsesgrundene af Naturhisto-

rien (Zoologi No. 2), Dietrichsons Botanik, Christies Lærebog i Fysik for Middelskolen; Dr. Guldbergs Indledning i Arithmetik og Algebra, Bonnevis Geometri.

6te Middelskoleklasse.

De samme Læse- og Lærebøger som i 5te Middelskoleklasse, samt desuden: Jensens Mythologi, og for Latinlinien Ciceros 4 catilinariske Taler, Phædrus; for Engelsklinien: Wittrups engelske Læsebog for Viderekomne, Løkkes tyske Læsestykker II.

Ann. Af alle Bøger bestilles den nyeste Udgave.

Salme og Sang

ved Examens Afslutning.

Mel. Hvo ved, hvor nær mig er min Ende.

Et Skoleaar vi se at sænke
Sig i det dybe Fordum ned,
O, maatte dog vor Sjæl betænke
De Ting, som tjene til vor Fred!
O, bar hvert Aar, som gaar paa Flugt,
For Evigheden salig Frugt!

Vor Tid gaar bort, vort Aar er svundet,
Men hvor er Frugten, som vi bar?
Gud tidt har søgt, men ikke fundet,
Tungt over os han klaget har;
Det var ham svart, naar Rad paa Rad
For Frugt han fandt kun visne Blad.

O Herre Jesu giv os Kraften
At bære Frugt i Livets Vaar!
Du selv indgyde Levesaften
I hver den Gren, som visnet staar!
Udsend din Aand, og Naade giv
Til Vext og Frugt og helligt Liv!

Ex a m e n s - T a b e l

Juni og Juli 1873.

Dage.	Formiddag Kl. 8.	Eftermiddag Kl. 4.	Dage.	Formiddag Kl. 8.	Eftermiddag Kl. 4.
Fredag den 27de Juni.	6te Kl. Latin Smith. V. - Modersmaal Aalholm. IV. - Geometri Salvesen. III. - Tydsk 1, 2. Elligers. II. - Tydsk Johnsen. I. - Geografi 1, 2. Abelsæd.	6te Kl. b. Engelsk Brønlund. V. - Latin Jensen. V. - Engelsk Damm.	Torsdag den 3die Juli.	V. Kl. Historie Jensen. IV. - Modersmaal Aalholm. III. - Historie 1, 2 Damm. II. - Religion Elligers. I. - Religion 1, 2. Abelsæd.	6te Kl. Religion Elligers.
Løverdag den 28de Juni.	6te Kl. b. Græsk Jensen. 6te - a. Græsk Smith. V. - Tydsk Aalholm. IV. - Engelsk Damm. III. - Religion 1, 2. Elligers. II. - Regning Johnsen. I. - b. Tydsk Abelsæd.		Løverdag den 5te Juli.	6te Kl. Arithmetik Salvesen. V. - Geografi Smith. IV. - Historie Jensen. III. - Modersmaal ^{1,2} Elligers. II. - Historie Johnsen. I. - Regning Abelsæd.	
Mandag den 30te Juni.	6te Kl. Geografi Smith. V. - Fransk Aalholm. IV. - Naturkundsk. Salvesen. II. - Naturkundsk. Johnsen. I. - b. Tydsk Abelsæd.		Mandag den 7de Juli.	6te Kl. Historie Jensen. V. - Geometri Salvesen. IV. - Tydsk Aalholm. III. - Geografi 1, 2. Elligers. II. - Modersmaal Johnsen. I. - Modersmaal ^{1,2} Abelsæd.	
Tirsdag den 1ste Juli.	6te Kl. Fransk Aalholm. IV. - Geografi Johnsen. III. - Regning Brønlund. I. - b. Historie Abelsæd.	V. Kl. Religion Elligers.	6te Kl. er 2den Latinklasse. V. - " 5te Middelskoleklasse. IV. - " 4de do. III. - " 3die do. II. - " 2den do. I. - " 1ste do. a første Afdeling, b anden Afdeling. Naturkundsk. Naturkundskab. Hvor Tallene 1, 2 ere tilføiede, begynder Examinationen for 1ste Afdeling Kl. 8, for 2den Afdeling Kl. 10.		
Onsdag den 2den Juli.	VI. Kl. Tydsk Aalholm. V. - Naturkundsk. Salvesen. IV. - Religion Elligers. III. - Naturkundsk. ^{1,2} Jensen. II. - Geografi Johnsen. I. - a. Historie Abelsæd.				

Efter foregaaende skriftlig Prøve for Latin og Middel-skoleklasserne begynder den øvrige Del af Examen ved Arendals offentlige Skole for den høiere Almendannelse Fredag den 27de Juni og afholdes overensstemmende med hosføiede Tabel.

Fredagen den 4de Juli Formiddag Kl. 9 prøves de indmeldte Disciple.

Onsdagen den 9de Juli Formiddag Kl. 10 ville de Disciplene tildelte Karakterer blive offentlig meddelte.

Mandagen den 11te August Formiddag Kl. 10 begynder Skolen igjen sin Virksomhed.

Paa Medlæreres og egne Vegne tillader jeg mig at indbyde Disciplenes Forældre og Enhver, som interesserer sig for Skolen og dens Formaal, til at overvære den mundtlige Examen og dens Afslutning.

Arendal i Juni 1873.

A. Smith.

